LiveFIN ry
4.3.2025

LiveFIN ry:n lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle

Kulttuuripoliittinen selonteko

LiveFIN ry pyytää mahdollisuutta lausua talousvaliokunnalle kulttuuripoliittisesta selonteosta.

LiveFIN ry on suomalaisen elävän musiikin alan edunvalvontajärjestö. LiveFIN edustaa musiikkitapahtumien järjestäjiä, klubeja ja keikkapaikkoja, konsertti- ja kulttuuritaloja, rytmimusiikkifestivaaleja sekä elävän musiikin välittäjäporrasta – ohjelmatoimistoja, agentteja ja managereja. Yhdistyksellä on yli 70 jäsentä elävän rytmimusiikin kentältä ja sen jäsenistön edustus kattaa lähes kaikki keskeiset suomalaiset vapaan kentän elävän musiikin alan toimijat.

Elävän musiikin toimiala kulttuuripoliittisessa selonteossa

Kulttuuripoliittinen selonteko tunnistaa selkeästi tulevaisuuden tavoitteet tavoitteita kulttuurin ja taiteen yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi. Selonteosta välittyy kulttuurin, taiteen ja luovien alojen potentiaali. Erityisen ilahduttavaa on kulttuurin elinkeinopoliittisten mahdollisuuksien hahmottuminen ja se, että tulevaisuuden tavoitteena on nähdä kulttuuri myös merkittävänä elinkeinona ja perusteollisuutena taiteen itseisarvon ohella. Luovien alojen tuottavuuden ja tuen välinen suhde sekä kasvupotentiaali ymmärretään selonteossa selkeästi.

Kulttuuripoliittinen selonteko jäsentää elävän musiikin toimialan osaksi musiikin kokonaisarvoa (1,28 miljardia euroa vuonna 2023[1]) sekä tapahtumatoimialaa (2,5 miljardia euroa vuonna 2023[2]). Elävän musiikin yksityissektorin liikevaihto yksinään oli vuonna 2023 lähes puoli miljardia – 435 miljoonaa euroa[3].

Vuonna 2023 Suomessa järjestettiin 650 rytmimusiikkifestivaalia. Samana vuonna Suomessa toimi 366 keikka- ja konserttipaikkaa, joista noin 40 % oli *päätoimisia* elävän musiikin esityspaikkoja eli tiloja, jotka olivat auki ainoastaan tapahtumien aikana tai jotka järjestävät vähintään 100 elävän musiikin tapahtumaa vuosittain. Elävän musiikin tapahtumissa käytiin 7,3 miljoonaa kertaa vuonna 2023.

LiveFIN edustaa erityisesti elävän musiikin vapaan kentän toimijoita eli niitä, jotka tuottavat musiikkitapahtumia liiketaloudellisin periaattein tai vailla merkittävää julkista tukea. Elävän musiikin vapaan kentän tulosta vuosittain vain noin 2 % muodostuu julkisesta tuesta ja yli puolet tulosta muodostuu pääsylippujen myynnistä. Siksi on tärkeää, että kulttuuripoliittinen selonteko tunnistaa kulttuurin ja elinkeinotoiminnan välisen yhteyden ja tuo esille myös niitä toimenpiteitä, joita elinkeinopolitiikan keinoin voi edistää.

Kultturipoliittisen selonteon toimeenpano ja seuraavat askeleet

On tärkeää, että kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanon seuraavat askeleet hahmotetaan pikaisesti ja konkreettisten toimenpiteiden kautta.

Kiitämme selonteossa erityisesti luovan talouden liiketoiminnan edistämistä ministeriöiden (TEM, OKM) yhteistyössä toteuttamalla kasvustrategialla. Sen tueksi perustettu luovan talouden neuvottelukunta tuo selonteon toimenpiteiden edistämiseen toivottua konkretiaa.

Kiitämme myös selonteossa esitetyistä rakenteellisista muutoksista ja toimenpiteistä kuten:

"Perustetaan valtioneuvostotason ylivaalikautinen toimielin, joka seuraa ja arvioi kulttuuripoliittisen selonteon toteutumista ja tekee aloitteita kulttuurin edistämiseksi eri politiikka-aloilla"

- Selonteon toimenpiteiden koordinointiin tarvitaan selkeää vastuunjakoa, määrätietoista strategista ohjausta, aikataulu ja työvälineet.
- Toimielin tarvitsee toimiakseen riittävän resurssoinnin, joka vallitsevassa kulttuurin määrärahojen leikkaamisen ajassa nostaa esiin ymmärrettävän huolen siitä, kuinka se toteutetaan.

"Alan strategisen rahoittajayhteistyön vahvistamiseksi toimeenpannaan yksityisten säätiöiden, alueellisten toimijoiden sekä OKM:n ja TEM:n välinen vuosittainen tavoitteellinen ja konkreettinen tulevaisuusfoorumi"

- Huolehditaan foorumin vakiinnuttamiseen tarvittavista riittävistä resursseista ja siitä, että sen osallistujajoukko tosiasiallisesti kuvastaa monimuotoista kulttuurin ja luovien alojen kenttää.

[1] Musiikkiala.fi 2025. Musiikkialan avainluvut 2023. https://musiikkiala.fi/avainluvut/
[2] Tapahtumateollisuus ry 2024. Tapahtumateollisuuden toimialatutkimus 2023. https://tapahtumateollisuus.fi/content/uploads/2024/12/Toimialatutkimus_Final_edit.pdf
[3] LiveFIN ry 2024. Elävän musiikin toimialatutkimus 2023. https://livefin.fi/wp-content/uploads/Elavan-musiikin-toimialatutkimus-2023.pdf

"Määritellään yhteistyössä eri ministeriöiden (OKM, UM ja TEM), kulttuurija luovien alojen keskeisten toimijoiden sekä kansainvälistymisen asiantuntijoiden kanssa kulttuurin poikkihallinnollinen kansainvälistymisstrategia"

- Ymmärretään kulttuurin kansainvälisyys laajemmin, kuin pelkän viennin käsitteen kautta.
- Rahoitetaan kulttuurin kansainvälisyyttä yhtä vahvasti kuin muitakin kansainvälisyydestä ponnistavia vientialoja.

Elävän musiikin toimialan näkökulmia kulttuurin tulevaisuuteen

Elävän musiikin tapahtumatoimialan kasvun ja kehityksen näkökulmasta konkreettisia avauksia kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoon edistäisi mm. seuraavat tulevaisuuden toimenpiteet:

1. Kulttuurin rahoitus

On tärkeää ymmärtää, että musiikkitapahtumat ovat elinkeino ja sen ei tule asettua esteeksi julkiselle rahoitukselle.

Tulevaisuudessa kulttuurin rahoituksesta vähintään kolmannes myönnetään uusille avauksille ja tuoreille tekijöille. Rahoituksessa voidaan huomioida myös jo vakiintuneiden toimijoiden uudet toimintamallit. Kulttuurin rahoitus kannustaa myös yhteistyöhön. Erityisesti eri kulttuurin lajien ja toimialojen väliset yhteistyöt, jotka lisäävät resurssiviisautta ja tiivistävät tekemisen hallinnollista tehokkuutta huomioidaan julkisen rahoituksen saajina.

Kulttuurin julkista rahoitusta tulee vahvistaa ja sen jakoperusteita päivittää muuttuvan kentän mukana. Markkinaehtoisuus ei asetu tulevaisuudessa esteeksi rahoituksen saamiselle, eikä myöskään sille, minkä voi tunnustaa taiteeksi ja kulttuuriksi.

2. Kulttuuritapahtumien sääntely

Tulevaisuudessa viranomaiset ymmärtävät laajasti musiikkitapahtumien järjestämisen ominaispiirteet ja niihin kohdistuva sääntely on tarkoituksenmukaista sekä turvallisuutta ja toiminnan sujuvuutta tosiasiallisesti edistävää. Uusi aluehallinto on keskittänyt palvelunsa siten, että musiikkitapahtumien järjestäjien kohtelu tapahtuu valtakunnallisesti yhteisten periaatteiden mukaisesti ja yhdenvertaisesti sekä tapahtumajärjestäjiä ammattitaitoisesti palvellen.

Tapahtuma-ala ja musiikkitapahtumat sen osana tunnistetaan lainsäädännössä omana toimialana ja elinkeinona. Ammattimaista tapahtumajärjestämistä säädellään omalla lainsäädännöllä ja myös muualla lainsäädännössä ala ja sen erityispiirteet tunnistetaan.

3. Kulttuuritapahtumien yleisöt

Musiikkitapahtumissa onnistumisen avaimet on niillä, jotka tuntevat omat yleisönsä ja löytävät myös uusia yleisöjä. Elävän musiikin tapahtumat saavuttavat sellaisiakin yleisöjä, joita muu kulttuuri ei välttämättä tavoita. Esimerkiksi nuorille keikoilla käyminen on matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, joka luo perustaa myös muunlaisen kulttuurin löytämiselle ja syventää kävijän suhdetta kulttuuriin.

Myös maantieteellinen yhdenvertaisuus kulttuurille taataan ja varmistetaan, että myös muissa kuin suurissa kaupungeissa on elävän musiikin tapahtumia ja kulttuuritarjontaa. Vapaan kentän yleisötyöhön panostetaan. Markkinavetoisen elävän musiikin yksityissektorin mahdollisuudet kehittää yleisötyötään eivät aiemmin ole olleet yhdenvertaisia valtionosuusjärjestelmän tukemien kulttuurilaitosten kanssa, joten tähän kiinnitetään erityistä huomiota.

4. Kulttuurin kansainvälisyys

Kulttuurin kansainvälisyyttä rahoitetaan yhtä vahvasti kuin muitakin kansainvälisyydestä ponnistavia vientialoja. Musiikin kansainvälisyys Suomessa käsitetään laajemmin kuin pelkän musiikkiviennin käsitteen kautta. Kansainvälisyys voi tapahtua myös Suomessa. Elävän musiikin tapahtumat tunnistetaan kansainvälisyyden alustoina.

Suomessa on kansainvälisesti kiinnostava ja kilpailukykyinen elävän musiikin tapahtumatoimiala, joka tarjoaa monenlaisille ihmisille eri taustoista kiinnostavia ja monimuotoisia sisältöjä. Musiikkitapahtumien kansainvälisyyden tukeminen on myös sisältöjen, osaamisen ja hyvien käytänteiden tuomista Suomeen. Huomionarvoista on, että kulttuurin kansainvälisyys merkitsee myös kulttuurisen moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämistä Suomessa.

5. Kulttuurin kestävyys

Tulevaisuudessa tiedetään, mitkä ovat ne tosiasialliset toimenpiteet, joilla esimerkiksi elävän musiikin toimiala voi tukea Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteita. Kulttuuriala on valjastettu vaikuttavaksi osaksi yhteiskuntaa kestävän kehityksen edistäjänä. Kulttuuri-, taide- ja tapahtuma-alat ovat varautuneet ilmastonmuutoksen aiheuttamiin ilmiöihin ja ekologisiin kriisitilanteisiin. Varautuminen tapahtuu yhteistyössä valtionhallinnon ja julkisen sektorin kanssa.

Ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä toimintamalleja, hankkeita ja verkostoja kehitetään, sillä erityisesti esimerkiksi musiikkitapahtumat ovat otollisia ympäristöjä uusien innovaatioiden testaamiseen suurien yleisöjensä ja tavoittavuutensa vuoksi. Julkinen sektori tukee uusia innovaatioita, jotka lujittavat vaikuttavaa, monialaista ja pitkäjänteisen työtä kestävän kulttuurialan edistämiseksi.

Konkreettisia kasvutoimia toimeenpantavaksi pian

Vaikka kulttuuripoliittisen selonteon tilanne- ja tulevaisuuskuva katsoo kauas yli kuluvan hallituskauden, tulee myös nykyisen hallituksen pidättäytyä toimista, joilla se aktiivisesti käy omaa selontekoaan vastaan. Hallituksen kulttuurin leikkauksiin ja toimialan verotukseen liittyvät päätökset haastavat elävän musiikin alan toiminnan perusedellytyksiä ja horjuttavat sitä jälleenrakennustyötä, jota toimiala on pandemian jälkeen sinnikkäästi omin hartiavoimin tehnyt.

Jotta selontekotyön toimenpiteet kantavat tuleviin vuosikymmeniin, tulee kulttuurin ja taiteen toimiedellytykset taata myös tässä ajassa. Kulttuurin paikka julkisen rahoituksen, sääntelyn tai kehityksen osalta ei rajaudu ainoastaan yhteen ministeriöön, vaan mahdollisuudet ministeriöiden väliseen yhteistyöhön otetaan pikaisesti ja täysimääräisesti käyttöön.

Elävän musiikin toimiala ehdottaa seuraavia kasvutoimia toimeenpantavaksi pian, jotta kulttuuripoliittisen selonteon tulevaisuuskuvaa voidaan rakentaa pystyssä pysyvien rakenteiden päälle:

Kulttuurin rahoitus

- Kulttuurin rahoituksesta vähintään kolmannes tulisi myöntää uusille avauksille ja tuoreille tekijöille. Rahoituksessa voidaan huomioida myös jo vakiintuneiden toimijoiden uudet toimintamallit.
- Kulttuurin valtionosuusjärjestelmän taustalla olevaa lainsäädäntöä tulee voida arvioida uudelleen, jotta kulttuurin rahoitus vastaisi dynaamisen toimintakentän tosiasiallisia tarpeita.

Verotus

- Pääsylippujen arvonlisäveron palauttaminen takaisin kymmeneen prosenttiyksikköön.
- Musiikkitapahtumapalvelut (esiintymiskorvaukset, tuotanto, tekniikka ja niin edelleen) kotitalousvähennyksen piiriin
- Palvelujen sähköveron alentaminen ja irtikytkentä kotitalouksien sähköveroluokasta. Tapahtumapalveluiden sähköveron alentaminen samalle tasolle teollisuuden kanssa.
- Kulttuuri-, vapaa-ajan ja liikuntaseteleiden veroton enimmäismäärä on nostettava vähintään 1 000 euroon.
- Yksityishenkilöiden ja yritysten lahjoitusvähennyksen laajentamisen kiirehtiminen.

Sääntely

- Tavoitteena laki ammattimaisesta tapahtumajärjestämisestä. Tapahtuma-ala ja musiikkitapahtumat sen osana tulee tunnistaa lainsäädännössä omana toimialana ja elinkeinona.

Kulttuuripoliittisen selonteon yhteydessä tulisi voida puhua rahasta. Selonteon yhteydessä tulisi linjata julkisen rahoituksen tavoitetilasta sekä niistä toimenpiteistä, joilla Suomi nostaa taiteen ja kulttuurin rahoituksen ensin yhteen ja sitten EU-tavoitteiden mukaiseen kahteen prosenttiin valtion budjetista. LiveFIN kannattaa selonteon tavoitetta, jonka mukaan kulttuurin ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet kehittyvät vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bkt:sta kaksinkertaistuu. Seuravaksi tähän tarvitaan toimenpiteet ja työvälineet.

Lisätietoja:

Jenna Lahtinen
Toiminnanjohtaja
LiveFIN ry
+358 50 376 3767
jenna.lahtinen@livefin.fi